

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามนัยแห่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งเป็นแผนแม่บทฉบับปัจจุบันได้ระบุความสำคัญของการศึกษาว่า

"รัฐมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ระมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลและความกลมกลืนของการพัฒนาระหว่างล้านต่าง ๆ ได้"

ระบบการศึกษาตามนัยแห่งแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ระบบการศึกษาจะเปิดให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยอาศัยรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการศึกษาที่จัดตามแนวระบบโรงเรียน และการศึกษาที่เกิดจากระบบการเรียนรู้ในวิถีชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535)

การวิจัยเป็นกระบวนการประจักษ์คิดค้นที่ใช้เหตุผลหาข้อความรู้ หรือกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ แล้วนำความรู้หรือกฎเกณฑ์ธรรมชาติเหล่านั้นมาใช้ในการแก้ปัญหา มีการวิเคราะห์ประเมินผลที่เกิดภายหลังจากการแก้ปัญหาแล้ว คาดูกต้องมากน้อยเพียงใด (สมหวัง ทัศินานุวัฒน์ และคณะ: 2532) ปัจจุบันงานวิจัยจะทำความเข้าใจกับงานพัฒนา คือ Action Research วิจัยมาเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยมีหลักใหญ่อยู่ 2 ประการ คือ ข้อแรกต้องทำงานวิจัยให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานมากที่สุด ข้อที่สอง งานวิจัยต้องมีกระบวนการที่ถูกต้อง ตรง และมีคุณภาพ สามารถตอบคำถามได้จริง ๆ (ศรีเชาว์ วิทลโค : 2537) ซึ่งงานวิจัยเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก (สภาวิจัยแห่งชาติ, มปป.)

อย่างไรก็ตาม การวิจัยยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของการพัฒนาประเทศได้ ซึ่งมีสาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งที่เกิดมาจากบุคลากรทางการวิจัย (สภาวิจัยแห่งชาติ, มปป.) พบว่า

1. ด้านปริมาณนักวิจัย ในปี 2533 พบว่า มีบุคลากรการวิจัยรวมทั้งสิ้น 32,593 คน เป็นนักวิจัย 18,527 คน ผู้ช่วยนักวิจัย หรือ ช่างเทคนิค 7,164 คน ผู้ทำงานสนับสนุนอื่น ๆ 6,902 คน เมื่อเทียบจำนวนบุคลากรการวิจัยกับจำนวนแรงงานของประเทศ จะมีสัดส่วนบุคลากร

การวิจัย 9 คน ต่อแรงงานหมื่นคน ซึ่งสำหรับต่างประเทศนั้นจะมีบุคลากรการวิจัยถึง 41 คน ถึง 135 คน ต่อแรงงานหมื่นคน และพบว่าในจำนวนนักวิจัย 18,527 คนนั้นเป็นนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาอยู่ 12,083 คน หรือร้อยละ 65.22 ส่วนที่เหลือเป็นนักวิจัยที่ทำงานนอกเวลาซึ่งมีร้อยละ 34.78 และเมื่อเทียบจำนวนนักวิจัยที่ทำงานเต็มเวลาต่อแรงงานแล้วจะมี นักวิจัยเพียง 2.92 คน หรือ 3 คน ต่อแรงงานหมื่นคน ในขณะที่ประเทศต่าง ๆ มีนักวิจัย ดังกล่าวจำนวน 20 ถึง 69 คน ต่อแรงงานหมื่นคน (สภาวิจัยแห่งชาติ, มปป.)

2. ด้านคุณภาพของนักวิจัย พบว่านักวิจัยส่วนใหญ่จะถนัดที่จะทำการวิจัยขั้นพื้นฐาน เฉพาะที่มีชีวิตวิจัยเป็นระบบแบบแผน หรือตามประสบการณ์ นักวิจัยอีกส่วนหนึ่งเป็นผู้มีความสามารถและประสบการณ์สูง ทำงานวิจัยมานานและต่อเนื่องเป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพนั้นมักจะมีจำนวนน้อย และมักจะถูกจัดกระจายตามหน่วยงานวิจัยต่าง ๆ และบางครั้งต้องปฏิบัติงานอื่นไปด้วย เป็นต้นว่า เป็นผู้บริหารหรือทำธุรกิจที่มิได้ใช้ความรู้ความสามารถในการวิจัยที่มีอยู่ ทำให้ต้องสูญเสียนักวิจัยเหล่านี้ไปอย่างน่าเสียดาย ในขณะที่ภาคธุรกิจกำลังมีอัตราการขยายตัวสูงมาก ในปัจจุบันทำให้เกิดสมองไหลจากภาครัฐบาลไปสู่ภาคเอกชน และมีนักวิจัยจากภาครัฐบาลออกไปทำงานกับภาคเอกชนมากขึ้น และอาจไปปฏิบัติงานอื่นซึ่งไม่ใช่งานวิจัย นอกจากนี้ ในกลุ่มที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัยหรือนักวิจัยหรือช่างเทคนิคและผู้ทำงานสนับสนุนการวิจัยอื่น ๆ นั้น ก็นับว่ายังไม่เพียงพอ (สภาวิจัยแห่งชาติ, มปป.)

ดังนั้น การที่จะเสริมสร้างสมรรถนะนักวิจัยให้สูงขึ้น และเพิ่มจำนวนนักวิจัยของภาครัฐบาลและภาคเอกชน และโครงสร้างพื้นฐานทางการวิจัยให้สามารถตอบสนองต่อการพัฒนางานวิจัยของประเทศได้นั้น การกำหนดนโยบายและแนวทางการวิจัย และพัฒนาของชาติ ฉบับที่ 4 ในระยะ พ.ศ. 2535-2539 จึงได้กำหนดนโยบายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ "ให้ความสำคัญกับการวางแผนกำลังคนทางการวิจัย ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาบุคลากรการวิจัย" (สภาวิจัยแห่งชาติ, มปป.)

สภาพความต้องการงานวิจัยในสถานศึกษา มีความต้องการงานวิจัยเพื่อประโยชน์การพัฒนางานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่ง พรณิกา หิตะสิक्ति (2528) ได้ศึกษาความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเกี่ยวกับงานในด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน คือ ด้านวิชาการการบริหารงานบุคคล กิจกรรมนักเรียน ด้านธุรการ การเงินและอาคารสถานที่และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยมีการเปรียบเทียบความหมายของโรงเรียน อาวุธ, คุณวุฒิ ตำแหน่งในการบริหารงานและประสบการณ์การทำงานในด้านของผู้บริหาร ปรากฏว่า ความต้องการงาน

วิจัยส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน และสำหรับสภาพการทำวิจัยในสถานศึกษานั้น วันทนา ชูช่วย (2533) ได้ศึกษาการทำวิจัย ในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มที่ไม่ทำการวิจัยมีสาเหตุการไม่ทำวิจัย เนื่องจากไม่มีความรู้และประสบการณ์ ในการทำวิจัย สำหรับปัจจัยพื้นฐานในการทำการวิจัยที่ครูมีความต้องการมาก คือ ที่ปรึกษาในการ ทำวิจัย เวลาในการทำการวิจัย และแหล่งค้นคว้าข้อมูล และปัจจัยที่สำคัญ ทำให้กระบวนการวิจัย ดำเนินไปได้สำเร็จ คือ การมีบุคลากร ในคณะวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยที่มีความรู้ด้านการศึกษา ผู้บริหาร สนับสนุนติดตามงาน

ดังนั้น การส่งเสริมคุณภาพงานวิจัยและนักวิจัย ควรมีการจัดการพัฒนาอาจารย์ด้านวิจัย และต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสามารถในการวิจัยของคณาจารย์ด้าน ต่าง ๆ นับตั้งแต่ความรู้ในหลักและกระบวนการ การเขียนโครงการ ตลอดจน ทักษะในการใช้ เครื่องมือเพื่อการวิจัย ในขณะที่เดี๋ยวก็นักไม่ละเลยการพัฒนาเจตคติด้านการวิจัย (จรัส สุวรรณ- เวลา และคณะ : 2528)

ด้วยภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้ดำเนินการ เปิดสอนหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษา และสาขาวิชาสถิติการศึกษา และจากการศึกษาข้อมูล ร้อยละของจำนวนนิสิตที่รับเข้าศึกษาต่อ จำนวนผู้สมัครสอบระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงปีการศึกษา 2535-2537 นั้น

พบว่า สาขาวิชาวิจัยการศึกษามีนิสิตที่รับเข้าศึกษาต่อผู้สมัครสอบคิดเป็นร้อยละ 37.50 40.74 และ 29.17 ตามลำดับ สาขาวิชาการศึกษาวัดและประเมินผลการศึกษาในช่วง 3 ปีดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 6.90 28.47 และ 26.47 ตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาสถิติการศึกษาในปีการ ศึกษา 2537 มีผู้สมัครสอบ 4 คน และรับเข้าศึกษา 2 คน (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัย, 2537) และเมื่อศึกษานิสิตเข้าใหม่ระดับปริญญาโท ภาควิชาวิจัยการศึกษา ในปีการ ศึกษา 2536 และปีการศึกษา 2537 พบว่า ผู้เข้าศึกษามีอาชีพรับราชการเป็นครู-อาจารย์ ใน สถานศึกษามากที่สุด รองลงมาเป็นบุคลากรหน่วยงานวางแผนการศึกษา เช่น สำนักงานสภาสตา- บันราชภัฏ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ภาควิชาวิจัยการศึกษา, 2537)

จากการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ในด้านการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับการเปิดหลักสูตรใหม่ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ผลการดำเนินงานปรากฏว่า ทุกแห่งสามารถเสนอหลักสูตรให้ทบวงมหา-

วิทยาลัยการอาชีวศึกษาได้รวม 208 หลักสูตร (ปี 2530-2532) ในด้านความยืดหยุ่นของหลักสูตรนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยยังเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พิจารณาจัดทำหลักสูตรที่มีความต้องการของตลาดแรงงาน และมีได้อยู่ในแผนพัฒนา ได้เปิดสอนเพิ่มมากขึ้นด้วย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534) สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีชติวิทยาลัย ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรภาคนอกเวลา ราชการ หลักสูตรแรกในปี 2529 คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สำหรับนักบริหาร) ปัจจุบันในปี 2537 มีหลักสูตรที่เปิดสอน 10 หลักสูตร ซึ่งเพิ่มขึ้นมากเพื่อเป็นการสนองตอบต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบัน สำหรับลักษณะการเรียนการสอนที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบันของหลักสูตรภาคนอกเวลาราชการนั้น เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนจะเริ่มเรียนตั้งแต่เวลา 17.00-21.00 น. ในวันราชการ และเรียนในวันเสาร์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ ตั้งแต่เวลา 09.00-16.00 น. (บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537)

ภาควิชาวิจัยการศึกษา ซึ่งได้มีความพร้อมในการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาดังกล่าวอยู่แล้ว ได้เล็งเห็นความสำคัญในการเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) เพื่อสนองค่านโยบายทางการศึกษาในการเพิ่มการผลิตนักวิจัยการศึกษาและความต้องการของครู-อาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านการพัฒนาการบริการทางวิชาการให้สามารถสนองตามความต้องการทางวิชาชีพครู ความต้องการทางการศึกษา และความต้องการบุคลากรด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ดังกล่าวแล้ว การเปิดสอนหลักสูตรภาคนอกเวลาราชการ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ทำงานที่ที่ไม่สามารถมาเรียนในเวลาภาคปกติได้มาเรียน เป็นการช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ไม่เสียเวลาปฏิบัติงานในหน่วยงาน ซึ่งหน่วยงานไม่เสียทรัพยากรกำลังคนที่มีอยู่ และเป็นการช่วยให้คนได้รับการศึกษาสูงขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในการเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาภาคนอกเวลาราชการ ไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินต้องพึ่งตนเอง ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการบริหารการดำเนินงานจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการบริหาร ซึ่งจะต้องศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่จะมาเรียน วัตถุประสงค์ หรือความต้องการของผู้เรียน วิเคราะห์งานร่วมกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม ตลอดจนทรัพยากรทางการบริหาร อันได้แก่ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เหมาะสม ควรจะอยู่ในระดับใดเป็นต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร และการจัดทำหลักสูตรเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และนอกจากนี้ หากศึกษาถึงการมีเจตนาที่มีต่อการเลือกศึกษาค่าในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของกลุ่มเป้าหมาย มีเหตุผลอย่างไร ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการศึกษาในหลักสูตรนี้ ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาถึงความต้องการของครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ในการศึกษาคือหลักสูตรครุศาสตร-

มหาวิทยาลัย (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังสนใจจะทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาวิทยาลัย (ภาคนอกเวลาราชการ) โดยจะศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชบายน์ และไอเซ็น (Fishbein and Ajzen) ซึ่งทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนั้นพยายามที่จะตอบคำถามที่ว่า ทำไมคนจึงมีเจตคติและการตัดสินใจตามกลุ่มอ้างอิงในการทำหรือไม่ทำพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการทำให้เข้าใจถึงเจตนาเชิงพฤติกรรม และทำให้สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง (Ajzen and Fishbein 1980:7) (เรวัต วิศวกโกศล : 2532)

ผู้วิจัยขอเสนอสาระของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ที่ใช้ในการวิจัยโดยลำดับแรกจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ว่าเชื่อมโยงกันอย่างไร

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ธีระพร อวราธโม (2527) ได้กล่าวถึงแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชบายน์และไอเซ็น ว่าเจตคติมีองค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก เนื่องจากองค์ประกอบเดิมนั้นกล่าวคือ อารมณ์ความรู้สึกในทางชอบและไม่ชอบ ที่บุคคลมีต่อที่หมายของเจตคติ และเห็นว่าองค์ประกอบด้านปัญญา และองค์ประกอบด้านพฤติกรรมเป็นตัวแปร หรือโมโนทัศน์ที่นอกออกจากเจตคติได้ และได้สรุปสาระสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (อ้างอิงในสมหวัง นิธิฐานวัฒน์ 2533:48) ดังนี้

สาระสำคัญของทฤษฎีของ ไอเซ็น และ ฟิชบายน์ หรือที่เรียกว่า ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ซึ่งไอเซ็นและฟิชบายน์ พัฒนาทฤษฎีมาเป็นเวลากว่า 10 ปี และเสนอทฤษฎีเต็มรูปแบบเมื่อปี ค.ศ. 1980 ดังนี้

ข้อสมมติ (Assumption) มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตนมืออย่างเป็นระบบมนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ทำพฤติกรรม

ใจความของทฤษฎีโดยสังเขป

1. พฤติกรรม (Behavioral หรือ B) ส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคลเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention หรือ I) ของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ

2. เจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินทางบวก-ลบ ของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่า เจตคติต่อการทำพฤติกรรม (A_{bi})

A_{bi} ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรมที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรม (Behavioral Belief หรือ b_i) และการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม (evaluation of consequence หรือ e_i) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$A_{bi} = f(\sum_{i=1}^n b_i e_i) \dots\dots\dots(1)$$

2.2 ปัจจัยทางสังคม เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm หรือ SN) เพียงใด กลุ่มอ้างอิงหมายถึง บุคคลที่มีความสำคัญต่อบุคคลผู้นั้น

SN ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Belief หรือ NB_j) ซึ่งหมายถึง ความเชื่อว่า บุคคลแต่ละคนที่อยู่ในกลุ่มอ้างอิงประสงคจะให้ตนทำ หรือไม่ทำ พฤติกรรมนั้นเพียงใด และ SN ยังขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply หรือ MC_j) เขียนเป็นสมการได้ว่า

$$SN = f(\sum_{j=1}^n NB_j MC_j) \dots\dots\dots(2)$$

3. จากข้อ 1 และ 2 สามารถเขียนเป็นสมการทำนายได้ว่า

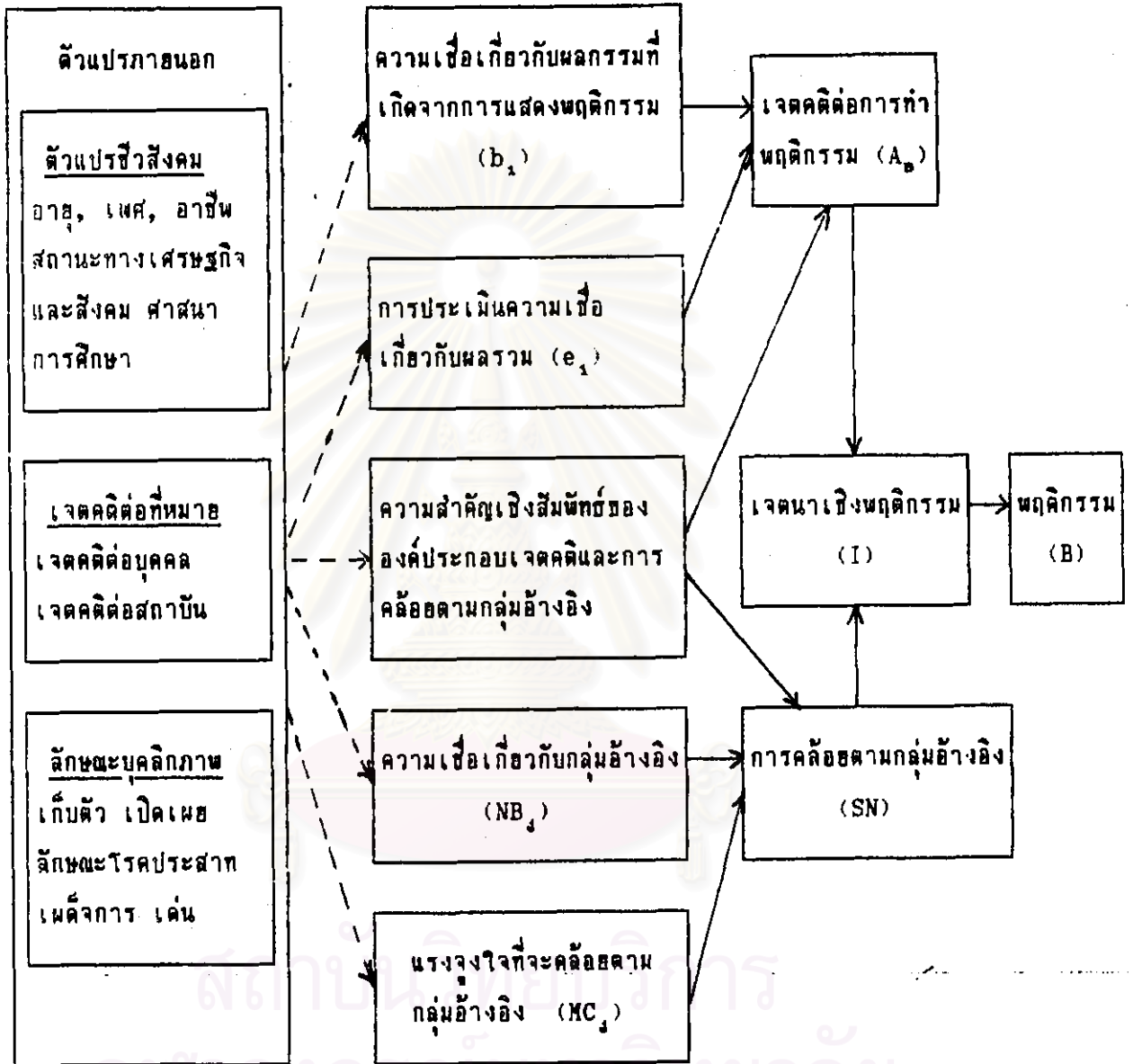
$$B \sim I = f(A_{bi} + SN_i) \dots\dots\dots(3)$$

P_1 และ P_2 เป็นน้ำหนักที่จะได้จากการคำนวณสมการทดลองของคุณ

4. ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่งขึ้นกับ เจตนาเชิงพฤติกรรมหรือพฤติกรรมเอง นั่นคือ พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยเจตคติ ต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจาก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าจากเจตคติต่อพฤติกรรม แต่พฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้รับ อิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองใกล้เคียงกัน ความสำคัญของปัจจัยทั้งสองอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

5. ตัวแปรภายนอก (External variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม เจตคติต่อที่ หมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ๆ หรือบุคลิกภาพ จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็ต่อเมื่อตัวแปรนั้นมีอิทธิพลต่อ b_i , e_i , NB_j , SN_j หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ ต่อ เจตนาเชิงพฤติกรรม

สาระจากข้อ 1 ถึง 5 สามารถสรุปเป็นภาพได้ ดังภาพที่ 1

- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอก กับตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี
- แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎี

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Ajzen and Fishbein 1980 : 84)

6. การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษา จำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึงถึง

6.1 กระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่า เป็นการกระทำอย่างเดี่ยว (single act) เช่น การออกแบบสอบถาม การสุ่มสุ่ม เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ (behavior category) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำ เป็นต้นว่า การวิ่ง การกระโดดเชือก หรือการเล่นฟุตบอล

6.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การสมัครเข้าศึกษาต่อ อาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นการศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคนอกเวลาราชการ)

6.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การสมัครเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อสำเร็จปริญญาตรีทันที

6.4 บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การสมัครเข้าศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคนอกเวลาราชการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้ สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เราสนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้ว การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมก็จะต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น เจตคติต่อการศึกษาคือหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคนอกเวลาราชการ) ส่วนการวัดพฤติกรรมจำต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

ข้อจำกัดของทฤษฎี (ธีระพร อารวมโณ, ม.ป.ป.:2)

1. อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น การกระเบาอารมณ์ทันทีทันใดหรือพฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น การขับรถ การเปิดหน้าหนังสือ
2. อาจมีบางคนที่มีทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวทฤษฎีนี้ หรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดใคร่ตรองเลย
3. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะยังเป็นวิธีที่ไม่ดีที่สุด
4. อาจมีองค์ประกอบอย่างอื่นที่มีความสำคัญอีก แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากตัวแปรเจตคติต่อการศึกษาต่อในหลักสูตรฯ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรภายนอกอื่น ๆ โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหาร และ ครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยศึกษาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ ตลอดจน ความพร้อมและความสนใจที่มีต่อหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาคนอกเวลาราชการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐานในการวิจัย

จากงานวิจัยของ เรวดี วิทย์ทกโกศล (2532) ซึ่งทำการสำรวจความเชื่อเจตคติเจตนา และพฤติกรรมการเลือกศึกษาคือสายสามัญ หรือสายอาชีพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล พบว่า ผลการวัดเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ร่วมกันทำนายเจตนาต่อการเลือกเรียนต่อสายสามัญ และสายอาชีพ 5 ด้าน ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มันทนา สิริรัตโนภาส (2538) ที่ทำการสำรวจความเชื่อเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาและพฤติกรรมบริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 และอารีย์ เมฆาภาคย์ (2539) ที่ได้ศึกษาการทำนายเจตนาต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ผลการวิจัยเป็นไปตามแนวที่ทฤษฎีกำหนด ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานว่า

1. เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. กลุ่มครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาจะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ มีเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ต่อการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ มากกว่า กลุ่มครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีเจตนาจะไม่เลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับทฤษฎีอื่น ในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรม (อ้างอิงในเรวดี วัชทโกศล, 2533) จากการศึกษาของเดวิส (Davis, 1985: 29-93) นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและรูปแบบของวิศคอนซิน มาร่วมกันศึกษาพฤติกรรมการบรรลุผลสำเร็จในการเรียน ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เคยเป็นนักเรียนไฮสกูล ชั้นปีที่ 2 ในปี 1955 จำนวน 2,077 คน ชาย 947 คน และหญิง 130 คน ตัวแปรจากรูปแบบของวิศคอนซิน ที่ได้ศึกษา คือ

- 1) โครงสร้างทางสังคม ซึ่งวัดจากทรัพย์สินรายได้ของครอบครัว (SES)
- 2) ทริพฮากที่จำเป็นต่อการทำพฤติกรรม วัดจากความถนัดทางการเรียน (Apt)
- 3) โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทำพฤติกรรมนั้น วัดจากแผนการลงทะเบียนเรียนเมื่ออยู่ชั้นปีที่ 2 (Currie) ผลการวิจัยพบว่า ระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวมีผลต่อเจตนา และพฤติกรรมการบรรลุผลสำเร็จในการเรียน

และจากการศึกษาของ คาเพนเตอร์และฟลิชแมน (Carpenter and Feishman, 1987:79-105) ศึกษาพฤติกรรมการวางแผนการศึกษาคือในระดับมหาวิทยาลัยหลังจากเรียนจบเกรด 12 ของนักเรียนไฮสกูลประเทศออสเตรเลีย จำนวน 1,108 คน โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลร่วมกับรูปแบบลิซการ์ (เรียกอีกอย่างหนึ่งว่ารูปแบบวิศคอนซิน) (Liska, 1984) ตัวแปรจากรูปแบบของลิซการ์ ที่ได้ศึกษาคือ

- 1) ระดับชั้นทางสังคมวัดจาก อาชีพของบิดา
- 2) โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทำพฤติกรรม วัดจากประเภทของโรงเรียน (มี 3 ชนิด คือ โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนคาทอลิก และโรงเรียนเอกชน) และเพศ
- 3) ทริพฮากที่จำเป็นต่อการทำพฤติกรรม วัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถทางการเรียน

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปร อาชีพของบิดา ประเภทโรงเรียนคาทอลิก ประเภทโรงเรียนเอกชน มีความสัมพันธ์กับเจตนาในการศึกษาคือในระดับมหาวิทยาลัย เท่ากับ .152

ในการเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาก่อนเวลาราชการ เป็นการช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษามากขึ้น หน่วยงานไม่เลือกทรัพยากรกำลังคนที่มีอยู่ และเป็นการช่วยให้คนได้รับการศึกษาสูงขึ้น นอกจากนี้ การเปิดสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาก่อนเวลาราชการ ไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน ต้องพึ่งตนเอง ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการบริหารการดำเนินงาน จึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบการบริหาร ซึ่งจะต้องเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่จะมาเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส การมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี การทำงานในหน่วยงานรัฐเอกชน การปฏิบัติหน้าที่เป็นครู-อาจารย์ รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนคนที่ต้องอุปการะ ระยะเวลาในการ

เดินทาง และการรับรู้อุปสรรค เข้าร่วมการทำนายเจตนาต่อการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ เป็น
ข้อสมมุติฐานด้วย ดังนี้คือ

3. เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และตัวแปรภายนอกสามารถทำนายเจตนาของ
ครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรฯ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 ครู-อาจารย์ และบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ที่อยู่ในสถาน
ศึกษาที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ และในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยว
กับงานวิจัยการศึกษา การประเมินผลการศึกษา งานสารสนเทศ และงานนโยบายและแผนงาน ใน
เขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ
และ สมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2538

1.2 ผู้บริหารในสถานศึกษา และผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงาน
วิจัยการศึกษา การประเมินผลการศึกษา งานสารสนเทศ และงานนโยบายและแผนงานของหน่วย
งานทางการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนครปฐม นนทบุรี
ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ในปีการศึกษา 2538

2. ศึกษาสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ กรมสามัญศึกษาสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลสำนักงาน
สภาสถาบันราชภัฏ(สถาบันราชภัฏและโรงเรียนสาธิต) กรมศิลปากร กรมพลศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การการศึกษาเอกชน(สามัญศึกษาและอาชีวศึกษา) สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ โรงเรียน
สาธิต และสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. ศึกษาหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานวิจัยการศึกษางานประเมินผล
การศึกษา งานสารสนเทศ และงานนโยบายและวางแผน ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษา-
ธิการ ได้แก่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ
กรมศิลปากร กรมพลศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมวิชาการ กรมการศาสนา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู สถาบันส่งเสริมการสอน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักนาถกรัณมนตรี
ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4. ตัวแปรที่ทำการศึกษา

4.1 การศึกษาเพื่อทำนายเจตคติเชิงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรครู-
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย จากตัวแปรเจตคติต่อการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรฯ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
และตัวแปรภายนอกอื่น ๆ ของครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และ
ปริมณฑล โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ ฟิชไบน์ และไอเซ็น (Fishbein
and Ajzen) ซึ่งมีตัวแปรที่ศึกษา คือ

ตัวแปรต้น คือ

- 1) เจตคติต่อการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรฯ
- 2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรฯ
- 3) ตัวแปรภายนอก ได้แก่
  - (1) เพศ
  - (2) อายุ
  - (3) สถานภาพสมรส
  - (4) สถานที่ทำงานสังกัดรัฐและเอกชน
  - (5) การปฏิบัติหน้าที่เป็นครู-อาจารย์ และไม่เป็นครู-อาจารย์
  - (6) รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อเดือน
  - (7) จำนวนคนที่ต้องอุปการะ
  - (8) ระยะเวลาในการเดินทาง

ตัวแปรตาม คือ เจตนาเชิงพฤติกรรมการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรครูศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา ครุคณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหาร ครู-อาจารย์และบุคลากร-
ทางการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่มีต่อการเลือกศึกษาคือในหลักสูตรครูศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-
วิทยาลัย ได้ศึกษาเกี่ยวกับ

- 1) ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรชีวสังคม ได้แก่ เพศ

อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง รายได้ และภาวะรับผิดชอบ ในครอบครัว เป็นต้น

2) การศึกษาการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ที่กลุ่มเป้าหมายต้องการ การศึกษาต่อในหลักสูตรฯ ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครเข้าศึกษา สำระสำคัญของ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่ต้องการศึกษา วันและเวลาเรียน ค่าใช้จ่ายในการ ศึกษาที่เหมาะสม และรูปแบบการวัดผลการศึกษา เป็นต้น

3) การศึกษาด้านความพร้อม และความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ต่อในหลักสูตร ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การสนับสนุนและลักษณะการให้ความร่วมมือจากสถานที่ทำงาน ในการศึกษาต่อในหลักสูตรฯ ผลที่เกิดขึ้นต่อการปฏิบัติงานในการศึกษาต่อในหลักสูตรฯ ตลอดจน ความสนใจที่จะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรฯ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จากการวัดเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสิ่งที่ครู-อาจารย์/บุคลากรในสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาตอบตามความรู้สึกที่เป็นจริง

2. กลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับ และได้อ่านปาฐกถาศาสตราจารย์ท่านผู้หญิงพูนทวิทย์ นพวงศ์ ณ อยุธยา โศภนะธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) เรื่อง ธรรมกับการพัฒนาชีวิต ตอน คำนวณวิถีชีวิต ซึ่งผู้วิจัยได้นำส่งไปพร้อมกับแบบสอบถามทุกฉบับ

คำจำกัดความ

1. เจตคติต่อการทำพฤติกรรม (A_{ij}) หมายถึง การประเมินการแสดงพฤติกรรมนั้น ในทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคลต่อการกระทำนั้น หรือเป็นความรู้สึกโดยส่วนรวมของบุคคลที่เป็นทางบวก-ทางลบ หรือสนับสนุน คัดค้าน การกระทำนั้น ๆ

2. เจตคติต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย การศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) หมายถึง คะแนนการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ในทิศทางบวกหรือลบของครู-อาจารย์/บุคลากรทางการศึกษาแต่ละคน จากการทำแบบวัดเจตคติต่อ พฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลา ราชการ) ที่สร้างตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไฮเซ็นและฟิชบอร์น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัด ทางย้อนต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา

(ภาคนอกเวลาราชการ) โดยการหาผลคูณระหว่างคะแนนของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับที่หมาย (พฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) หรือ b_1 กับคะแนนการประเมินลักษณะของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อ^a หรือ e_1 โดยมีผลรวมของผลคูณของคะแนนดังกล่าวเป็นคะแนนเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตร (Σ $b_1 e_1$) ได้จากแบบวัดเจตคติทางอ้อมต่อการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ)

3. ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) หมายถึง ข้อความที่เป็นตัวแทนของความคิดเห็นของครู-อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาส่วนมากที่มีต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ซึ่งข้อความเหล่านี้ได้มาจากการสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง

ถ้าครู-อาจารย์ส่วนมาก เชื่อว่า การศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ทำให้ไม่มีเวลาพักผ่อน

ข้อความ : การศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ทำให้ไม่มีเวลาพักผ่อน คือ ความเชื่อเด่นชัด

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) หมายถึง การประเมินการรับรู้ของบุคคลที่ว่าบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนี้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) หมายถึง คะแนนการประเมินผลความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ที่มีความสำคัญต่อการกำหนดให้ครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าควรศึกษาในหลักสูตรนี้หรือไม่ โดยการทำแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่สร้างตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซ็นและนิชบาสัน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบวัดทางอ้อมต่อพฤติกรรมการศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) โดยการหาผลคูณระหว่างคะแนนของความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับความคิดของกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาควรหรือไม่ควรศึกษาต่อในหลักสูตร^a หรือ NB_1 กับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือ MC_1 และผลรวมของผลคูณของคะแนนดังกล่าว เป็นคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม (Σ $NB_1 MC_1$) ได้จากแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ที่มีความสำคัญในการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรนี้ ของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา

6. กลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Salient Referents) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดให้ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าควรมีพฤติกรรมในการเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) นี้ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งกลุ่มอ้างอิงที่ได้เป็นตัวแทนความคิดเห็นของครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาส่วนมาก ซึ่งได้จากการสำรวจความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อการกำหนดให้ครู-อาจารย์คิดว่าควรหรือไม่ควรศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ)

ตัวอย่าง

ถ้าครู-อาจารย์ส่วนมากเชื่อว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของตนคิดว่าตนควรศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ)

กลุ่มบุคคล : ผู้บริหารสถานศึกษา คือกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด

7. แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าตนต้องการทำตามที่แหล่งอ้างอิงแต่ละแหล่งต้องการให้ตนทำเพียงใด

8. เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) หมายถึง คะแนนเจตนาของครู-อาจารย์/บุคลากรทางการศึกษา ในการตั้งใจที่จะเลือกศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวิธีวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม จากการถามให้ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาระบุเจตนาเชิงพฤติกรรม ในลักษณะของความน่าจะเป็นตามความคิดของครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้การประมาณค่าจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

9. ครู-อาจารย์ หมายถึง ครู-อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปในสถานศึกษาที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

10. บุคลากรทางการศึกษา หมายถึง บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไปในหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา และงานสารสนเทศ และงานโอบุชบาลและวางแผน

11. เขตปริมณฑล หมายถึง จังหวัดนครปฐม นครบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาคือหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ทราบความต้องการ ครู-อาจารย์/บุคลากร ทางด้านสาขาวิชาวิจัยการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานทางการศึกษา ว่ามีความสนับสนุนมากน้อยเพียงใด

3. ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษาคือในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. เพื่อช่วยชี้ให้เห็นว่า ทักษะและกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลมากน้อยเพียงใดต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการสนใจศึกษาคือหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ได้แนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้ครู-อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) ของภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. เป็นสารสนเทศเพื่อให้ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตัดสินใจเกี่ยวกับการเปิดหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา (ภาคนอกเวลาราชการ) เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมอย่างมีคุณค่าและเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพสาขาวิชาวิจัยการศึกษาของประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย